

Polemika i kako je (pre)živjeti

Nisu krivi književnici

Priznajem: protračila sam godine u novinarstvu duboko isfrustrirana uvjerenjem kako smo mi najposvađanija profesija na svijetu, s posebnim akcentom na ovo naše područje. O, kako se mi novinari umijemo svađati! I to onako, javno, da nas sav svijet čuje i vidi. I mada nemam nikakvog opravdanja za nas, ovakve kakvi smo, ipak ću ustvrditi da umijemo razlikovati žito od kukolja i makar usput jedni drugima i priznati autorstvo nad tekstovima i prilozima bez kojih bi ovo i ovakvo društvo posve sigurno bilo daleko veća kaljuža od one u kojoj se sada valjamo. Što, naravno, ama baš nikog ne sprečava da upravo novinare i novinarstvo optuži za sve što ne valja - od političara do pijačara, ako uopće ima razlike. No, to sad i nije najvažnije, iako priča koja slijedi ima veze i s politikom i s pijacom.

Prije koji dan dobila sam pisamce književnika Gorana Simića: "Objavili ste tekst Zlatka Topčića u vašem dnevnom listu a koji se tiče blaćenja moga imena i nastavkom

napada na mene. Tekst u attachmentu poslao sam poštom Vijeću za štampu i Vašoj redakciji, u zakonskom roku od mjesec dana, koji vrijedi za dnevne novine i online medije." Ne krijem, baš sam bila iznenađena. Autor pisamceta je u najmanje dva navrata već slao svoje reagiranje Oslobođenju i niti jednog trenutka nije dovedeno u pitanje njegovo pravo na odgovor (i priloženo reagiranje, naravno, objavljujemo). Šta se u međuvremenu promijenilo? Prosvijetlio me tekst objavljen u susjedstvu, njegovog kolege književnika i jednog od četvorice - kako piše u tekstu - koje je Oslobođenje poželjelo linčovati, objavljujući njihova pisma ostavki, sa sve slikama!

Neću sebi davati za pravo da tumačim svađe i rasprave živućih književnih veličina. Neću čak ni podsjećati kako je krenula polemika Sidran - Simić oko koje se godinama lome književna koplja, a neću se ni pravdati zbog drskosti Oslobođenja da izvjesti sa tribine pisaca i da živuće književne veličine podsjeti na

dokumenta koja su sami potpisivali prije dvije decenije. Već sam pročitala da je to neoprostiv grijeh. Okoristit ću se prostorom da pozovem velikane kojima je tijesno vlastito udruženje, ali i vlastita veličina, da svoje priloge, naročito one u kojima drže lekcije Oslobođenju, pošalju i nama. Svakako ćemo ih objaviti bez naknadne kuloarske pameti.

Uz to mala napomena: iskreno molim sve naše čitatelje da s dužnom pažnjom i poštovanjem na ulici tretiraju naše živuće književne veličine. Kakvi su da su - naši su. I samim tim nisu na onim pijedestalima koji im po slovima njihovih nastupa pripadaju. Ako se ikom učini da je u spisateljskoj prepisci višak žuči i emocija, odmah da se razumijemo: nisu krivi književnici, krivi su novinari. I ako ikom treba psovati majku, tu smo. Ne pozivamo se pri tome ni na etičke komisije i vijeća, niti držimo da nam je ugrožena "nacionalna sigurnost". Osobno sam na to odavno navikla.

Vildana Selimbegović

PRENESENO Pat

Ivan Lovrenović

Prošlo je više od mjesec dana otkako je sarajevski pjesnik Goran Simić - nakon što ga je Abdulah Sidran javno denuncirao kao "čovjeka specijalnih zadataka" i "brata pokojnog četničkog generala Novice Simića" - počeo na ulici doživljavati psovke i uvrede na nacionalnoj osnovi, a da to, osim nekoliko usamljenih individualnih glasova, nitko nije osjetio kao razlog za uznemirenje ni reakciju, ni službenu ni neslužbenu, niti je itko u tome prepoznao klasični oblik nacionalizma s mogućim teškim posljedicama po pojedinca u uvjetima većinsko-manjinski temperirane gradske/društvene zajednice. Nitko na ovome konkretnom primjeru nije prepoznao ni ugrožavanje vrijednosti "zajedničkoga života" i "jedinstva u različitostima", na koje se ovdje inače svi gromoglasno zaklinju.

... Društvo pisaca u Bosni i Hercegovini, jedna gotovo eutanazirana udruga, bez novaca i utjecaja, prepuštena životarenju kao i tolike druge kulturne asocijacije i institucije, u posljednje vrijeme "probilo" se u javnost zbog starih Sidranovih ideoloških optužaba upućenih Simiću, koje se vuku još iz 1992/93, a sada su žestoko obnovljene na nimalo bezazlen način.

U to ratno vrijeme, uz postojeće Udruženje književnika BiH, u okviru čije sarajevske podružnice u uvjetima opsade grada profesor Zdenko Lešić, Goran Simić i drugi organiziraju neke humanitarne akcije za pisce, osniva se i novo Društvo pisaca BiH, koje uz intervenciju uniformiranih "službenih instanci" preuzima prostorije staroga udruženja i njegov identitet. Simić tada javno pita čemu novo udruženje kada imaju "iste planove koje smo mi (Lešić, Mahić, Kapičić) već uveliko realizovali pod granatama, dok nam nisu otieli Dom pisaca". Na to Sidran odgovara žestokim tekstom, uz učitavanje čiju potmulu jezovitost danas mogu osjetiti samo oni koji imaju iskustvo tih sarajevskih dana, a grijeh im je bio što ne pripadaju rodu privilegiranih i čistih ni po kojoj osnovi - familijarnoj, vjerskoj, nacionalnoj, političkoj, i imovinskoj, ni ikakvoj drugoj.

U tom tekstu Sidran optužuje "folirante i đubrad", među koje svrstava i Simića, za osuđivanje "nacističkog genocidnog srbijanskog agresora" izrazima poput "vandalizam s brda", te zaključuje: "Da četnik uđe u Sarajevo, nikada nikome od njih, zbog takve 'oštrine' - ni dlaka s glave ne bi falila". Nabrajajući imena nekih srpskih književnika koji su postali "krupne paljanske glavešine" (Radovan Karadžić, Nikola Koljević, Vojislav Maksimović, Ljubomir Zuković, Miroslav Toholj, Todor Dutina, Neđo Šipovac...), a da ih u međuvremenu nitko nije izbacio iz Udruženja književnika BiH, Sidran ponovo "gađa" Gorana Simića: "Nismo, naravno mi očekivali da će ove zlikovce iz Udruženja književnika BiH izbaciti onaj koji njihova zločina imenuje 'vandalizmom s brda'."

Ono što je život namijenio Goranu Simiću, spada među luđe priče naše krvave novije povijesti. Proveo je s obitelji cijeli rat u Sarajevu. Kao i njegova sestra i dva brata. Jedan od njih, Stojan, umro je na strani branitelja Sarajeva od posljedica snajperskoga hica koji mu je prostrijelio grudi. Četvrti brat, Novica, oficir JNA, nastavio je karijeru u vojsci Republike Srpske, u kojoj je stekao generalski čin. Umro je u Beogradu 2012. (Nije nevažno napomenuti: uz njegovo ime ne vezuje se nikakva optužnica za kršenje zakona i običaja rata ni humanitarnoga prava.) U Kanadu Goran Simić je iz Sarajeva otišao po svršetku rata, 1996. Ta-

REAGOVANJE

Poklonio sam mu cipele, a zaslužio je i gusle

(Na tekst književnika Zlatka Topčića "Oprostite ako sam ostao živ", Oslobođenje, četvrtak, 24. juli 2014)

Još uvijek mi nisu jasni razlozi koji su ponukali književnika Zlatka Topčića da ispiše cijelu stranicu dnevnog lista Oslobođenje kao svoju reakciju na ostavke Ivana Lovrenovića i mene na članstvo u nefunkcionalnom Društvu pisaca BiH. Naravno, ovo reagovanje se tiče samo mene. Zlatko Topčić ni u kom slučaju nije subjekt ostavki niti mene niti Lovrenovića a ni objekt, pa me dijelom zadivljuje ova njegova reakcija i lamentacija nad vlastitim životom, koju inače smatram nedostojnom uzurpacije medijskog prostora. Mogu samo pretpostaviti ko su mu naručioc, ali ovom prilikom ne bih o njima jer ionako ovih mjeseci imam preko glave problema sa selektivnom memorijom nekih pisaca.

Kada je pitanju selektivna memorija, ne mogu odoljeti iskušenju da se ne sjetim kako sam u ovome istom listu reagovao 1992. na nepodnošljivu situaciju mog kolege Topčića, kako sam mu u mome stanu nakon izlaska sa Grbavice poklonio nove cipele, kako je naprečac pristao da se kuhinja za umjetnike u domu pisaca rasformira i kako je postao novi sekretar Društva pisaca BiH, ustanove koja je nakon predsjednikovanja Nedžada Ibrišimovića počela da tukne na ekskluzivno Bošnjaštvo. Naravno, memorija je selektivna individualno, a vjerovatno ni ja nisam imun na to. Ali makar se sjećam toga da je prvo pljuvanje na mene počelo izlaskom iz Sarajeva 1995, a da ne govorim o pljuvanju nekoliko godina kasnije nakon što su mi se pjesme pojavile u svjetskoj antolo-

giji poezije gdje je ispod teksta stajalo isto to Društvo pisaca BiH i sekretar Topčić. Sjećanje je bolno, zar ne, Topčiću? U svakom slučaju raduje me da su Topčiću pomogle moje cipele da u svome postratovskom životu skače sa funkcije do funkcije.

Topčić u našu književnost uvodi novu kategoriju "glista lament" gdje se ne zna gdje je glava a gdje rep, ali se može naslutiti da autor teksta ima problema sa artikulacijom. Tako ću se zadržati samo na onome što moj kolega pisac nije rekao. A to je:

1. Da Abdulah Sidran laže izjavljujući da je učestvovao u njegovom izvlačenju sa Grbavice.

2. Da je šutljivo preuzeo mjesto sekretara Društva pisaca BiH pod vodstvom nacionaliste i šoviniste Nedžada Ibrišimovića

3. Da nema blage veze o Povelji Svjetskog PEN-a i da ne postoji "interesna grupa koja godinama već manipuliše šutljivom većinom u PEN-u". Možda zbog toga što je Topčićev mecena Abdulah Sidran na demokratskim izborima za ulazak u PEN u BiH od stotinjak mogućih glasova dobio samo dvanaest glasova? Znam da ova činjenica djeluje porazno i možda je bolje da je prešutimo.

4. Da mu se sudaraju misli kad navodi neke "koji su mudro otišli iz rata koji nije bio njihov". Misli li samo na one koji nisu Bošnjaci? Ne bih ni ostajao u ratnom Sarajevu zajedno sa djecom da to nije bio moj rat. Mogao bih mu navesti dugi spisak Bošnjaka, od Dževada Karahasana i Džemaludina Latića koji su za razliku od mene, bili izmješteni u države u kojima se gradovi ne

granatiraju. Valda se i na njih odnosi Topčićeva opaska o "mi znamo istinu o multidisciplini (???) u kojoj su mnogi pisci u egzilu uživali ispunjavajući globtro-

terske (???) i literarne snove iz djetinjstva". Šta je to pisac htio reći, ljubi ga majka? Da li to promocija književnih vrijednosti koja je u svijetu afirmisala BiH ima nacionalno-religijski predznak?

5. Topčić bi iz etičkih, a ne patriotskih razloga trebao je prešutiti tragediju moje porodice i te bolne elemente izbaciti iz komunikacije sa mnom. Zlatko Topčić može u bilo koje vrijeme položiti ordenje mome bratu Stojanu na grob (što mu ne preporučujem) ili zabiti glogov kolac u grob moga brata Novice (što mu posebno ne preporučujem). Ali mu ne dozvoljavam da trguje mojom tragedijom pretvarajući moja dva brata u crno-bijele simbole. Govoreći o mome bratu Novici Simiću koji je stjecajem okolnosti po profesiji bio general u srpskoj vojsci, a da nije stigao niti blizu Haga, moj kolega Topčić ne propušta da naglasi

"Doista nisam mogao zamisliti da ću se opravdavati (...) a ponajmanje zbog toga polagati račun onom koji je izjavio da je ponosan na svoga brata koji je u ratu postao đeneral Simić - taj mitski status dostojan guslarskih oda, u vojsci koja je počinila genocid, trebalo je itekako zaslužiti, hej". Za ovaj pasus Topčić zaslužio je da mu poklonim gusle. Pisac opet ima problema sa artikulacijom i uz malu pomoć dočitanja ovakve gnusne izjave, pisac je trebao reći "Goebels je bio u pravu kad je ljude određivao prema krvnom srodstvu i Sidran je bio u pravu kada te je od početka rata nazivao Četnikom!". Baš lijepo nerečeno od kolege pisca. Sad mi je žao što sam mu poklonio cipele onda kada je u mome stanu jaukao "moj narod stradava" i nije znao da mi odgovori na pitanje "Jesam li i ja tvoj narod?". Čekam brzi odgovor!

6. U dijelu u kojem lamentira nad objavljenim dokumentima UDDBE koja pokojnog kolegu pjesnika Jakova Jurišića označavaju kao policijskog doušnika u nekadašnjem Udruženju pisaca BiH, pitam se naivno, zašto Topčić preporučuje da je isto tako naš kolega na funkciji generalnog sekretara Društva pisaca BiH, Muhamed Čurovac, penzionisan od strane MUP-a BiH. Hm, hm, hm!

7. Ono što na kraju svoga "glista lamenta" Zlatko Topčić izbjegava da kaže trebalo bi glasiti: "Imam svoje mišljenje ali se sa tim ne slažem". Ovo bi bio jedini element sa kojim se slažem sa kolegom Topčićem. Čutnja ubija.

Goran Simić